

Osváth Gábor*

TOVARISCS, ELVTÁRS, TONGZHI: JELENTÉS ÉS TÁRSADALOM

Néhány évvel ezelőtt felmérést végeztem hatvan nemzetközi kommunikáció szakos hallgató körében arra vonatkozóan, hogy milyen mértékben ismerik a magyar sajtónyelvben meglehetősen gyakori, többnyire negatív konnotációjú orosz jövevényszavakat, amelyek a szovjet múlttal függenek össze. A kérdőívben szerepelt többek között a *csinovnyik*, *apparacsik*, *komszomolka*, *konyec*, *zabrál*, *davaj*, *gulag*, *pufajka* stb. társaságában a *tovariscs* szó is, amelynek a jelentését a hatvan diák közül mindössze hatan (!) tudták; a többi szóval is hasonló volt a helyzet (OSVÁTH 2004, 2007). *Sic transit gloria mundi*, avagy egy újszülöttnek minden vicc új. Márpedig a mai sajtónyelvben bőséggel található ilyen és ehhez hasonló fordulatok: „továris Gyula” (HORN GYULÁRÓL, Magyar Fórum, 1997. szept. 4., 5. old.), „da zdravstvujet továris Gyula!” (Magyar Demokrata, 2004/40. 42. old.), „tovaris KOVÁCS” (KOVÁCS LÁSZLÓ pártelnökről, Népszabadság, 2002. szept. 14., 4. old.), „Tétován kísértének a tovarisok” (Magyar Nemzet, 2002. szept. 14., 24. old.). Az MDF igen sikeres „Tovariscsi, konyec!” plakátja sem merült feledésbe: „NÉMETH ZSOLT nyaka sem volt még ennyire tovariscsikonyeces” (Hócipő, 2001. aug. 22., 6. old.). A HONECKER és BREZSNYEV csókját ábrázoló plakátra utal a „bajonettízű tovariscsókókosok” (a szocialistákról; Magyar Nemzet, 2001. jún. 8., 6. old.), „Távárisi konyec, és már alakulnak a káefték...” (Élet és Irodalom, 2006. febr. 24., 8. old.) stb.

A *tovariscs* (egyéb sajtónyelvi átírásváltozatok: *tovaris*, *továris*, *táváris*) és más nyelvekben kialakult megfelelőinek genezise és pályafutása érdemes az elemzésünkre, hiszen az egykor jobb sorsra érdemes szó végigkísérte a XIX. és XX. század viszontagságos történelmét.

A *tovariscs* az oroszban török eredetű. A törökben motivált szó, azaz összetétel, amely a *tavar* 'szarvasmarha, vagyon, áru' és az *is* 'barát' jelentésű elemekből áll, eredeti jelentése tehát 'kereskedőtárs', 'kereskedelmi partner' lehetett (BARHUDAROV 1971: 444). A *tovar* a mai oroszban is 'áru' jelentésű: *tovarooborot* 'áruforgalom', *tovaroobmen* 'árucseré' stb.). A *tavar* a tatárban *tuvar*, a türkménben *davar* alakban él. Az orosz nyelv már a XII. században ismerte a mai jelentést, amely a nomád népeknél szokásos jelentésbővüléssel függ össze (ez a magyar nyelvben is megfigyelhető): szarvasmarha > vagyontárgy > áru (uo.). A *tovariscs* orosz írásos emlékekben először 1395-ben bukkan fel 'társ', 'barát' jelentésben (PAPP 1979: 364). 1917 előtt lehetett 'helyettes' is: *tovariscs minyisztra* 'miniszterhelyettes' (KUZNYECOV 1998).

A magyar *társ* szó a *tovariscs* átvétele valamelyik szláv nyelvből; első dokumentált előfordulása a XV. század első feléből, a Jókai kódexből való. Van olyan vélemény is, miszerint a magyarban is lehetséges a közvetlen törökből való átvétel (ZAICZ 2006: 829). Az elavult szót a nyelvújítók élesztik fel a XVIII. században, s válik később egy gazdag szócsalád megalkotásának kiindulópontjává: *társas*, *társaság*, *társadalom*, *társtalan* stb. (BÁRCZI 1991: 303).

A *tovariscs* mai orosz jelentésének magyar megfelelője az *elvtárs* szó írásban először 1837-ben bukkan fel, s jelentése: „elvtárs, valakivel azonos elveket valló személy” (BENKŐ 1967: 758). Ez a

---

* BGF KKKF, Keleti Nyelvek, Orosz és Magyar mint Idegen Nyelv Tanszéki Osztály, főiskolai docens

OSVÁTH G.: TOVARISCS, ELVTÁRS, TONGZHI ...

---

nagyon általános jelentés már a XIX. század közepére szűkülni kezdett, mivel elsősorban ellenzéki politikusok és az 1848-as forradalom hívei használták. KOSSUTH munkáiban ötször fordul elő, legkorábban az utolsó rendi országgyűlésen (1847. november 21-én) mondott beszédében (KOSSUTH 2002):

Igyekezzenek *elvtársaink*, megyékben azon nézetnek állandó többséget szerezni, miszerint követek, speciális utasítást ne kapjanak, mert a legapróbb körülményekig oszladozó részletek gyakran a törvényjavaslat egyes pontjai körül oly korlátolt állásba hozhatják a követet, miszerint vagy szavazatát elveszteni, vagy utasításától elállni kényszerül, mint ezt a törvényhozás történetében több gyakorlati példák igazolják.

Ha pedig a részletező utasítások elkerülése és megakadályozása nem sikerülne, a királyi előadások tárgyalásában, a következő irányzatokra kérjük és hívjuk fel tisztelt *elvtársaink* hatóság közre munkálását s erélyes buzgalmát [...].

ARANY JÁNOS *A jóságos özvegynek* című versében (1880) szintén ebben a jelentésben említi (ARANY 1973: 453):

Ez vala örömed, – s tűzhelyednél látni,
Kik voltak a férjed elvtársi, baráti;
Hol – mint nemes arca hiu árnyék-képen –
Szelleme is folyvást ott lenge közében.

Korai előfordulása azt mutatja, hogy felbukkanása megelőzte a magyarországi szocialista mozgalom létrejöttét (1870). Hasonló összetételek a *társ* mint utótag felhasználásával a nyelvújítás korából és későbből: *kartárs*, *bajtárs*, *eszmétárs*, *szaktárs*, *sorstárs* stb. Az *elvtárs* előtagja nyelvújításkori szóelvonás az *elve* szóból, a latin *principium* 'kezdet, elv' fordításával (BÁRCZI 1991: 63). Előtagként: *elvbarát*, *elvrokon*, *elvharc*.

Az *elvtárs* eredetileg a szociáldemokrata mozgalomban volt kötelező jellegű megszólítás, később ilyen minőségben a szociáldemokráciát meghaladni vélő kommunista pártok is átvették, s tették mára szalonképtelenné Európa keleti felében. Amikor a 90-es években az MSZP egyik kongresszusán HORN GYULA ezzel a szóval fordult a hallgatósághoz, az ellentétes irányultságú sajtó napokig ezen élcelődött. Az *elvtárs* szó megfelelőjét (*comrade*, *Genosse*, *Kamerad*, *camarade*, *kamarada*, *compagno* stb.) mindazonáltal ma is használják a szocialisták Európa nyugati felében. Ennek oka az eltérő történelmi tapasztalatok mellett az is lehet, hogy a náluk használatos 'elvtárs' jelentésű szavaknak a köznyelvi, katonanyelvi és egyéb jelentése megmaradt: 'barát', 'bajtárs', 'élettárs' stb. A *tovariscs* és más nyelvekbéli megfelelői tehát – földrajzi környezetünkben elsősorban – „a szovjet típusú társadalmi rendszerek verbális emblémájává” váltak (PÉTER 2005: 47). A túl gyakori használat is devalválta a szó értékét. Az orosz börtönzsargonban a *tri tovariscsa* 'konyak, sör és kisüsti keveréke' (MOKIJENKO 2000). A cári orosz színházak egykori igazgatója, SZERGEJ VOLKONSKIJ 1923-ban egy párizsi emigráns orosz folyóiratban cikket publikált az orosz nyelv korabeli állapotáról, amelyben többek között így írt (PÉTER 2005: 47):

A *tovariscs* szó! Milyen gyönyörű és szent szó! Iskolatárs, ezredtárs, társam a bajban [*tovariscs po skole*, *tovariscs po polku*, *tovariscs po nyescsaszt'ju*]. Emlékezzenek csak, hogyan használta e szót PUSKIN... És mit tettek vele? Odalép egy ismeretlen egy másikhoz: Elvtárs, adna egy kis tüzet? Csekista a motozásnál: No, elvtárs, fordítsa ki a zsebeit! A szó teljesen tartalmatlan megszólítássá vált – kizsigerelték. (PÉTER MIHÁLY fordítása)

OSVÁTH G.: TOVARISCS, ELVTÁRS, TONGZHI ...

A szót tehát, ellentétben az Értelmező Kéziszótár megállapításával, amely szerint az *elvtárs és elvtársnő* „Kommunista vagy szociáldemokrata párttagok megszólítása, megnevezése” (JUHÁSZ 1972: 315), nemcsak a párttagok, hanem más személyek megnevezésére, megszólítására is használták (nemcsak a Szovjetunióban, hanem másutt is), kiszorítva a múlt konnotációjával bíró főneveket (*úr, kisasszony* stb.) vagy a rendszersemleges névmásokat (*ön, maga*). Az ötvenes években az általánossá váló gyakorlat ellen kevesen mertek tiltakozni. Jóval később, a „puha diktatúra” idején a Nyelvművelő Kézikönyv már differenciáltabb helyzetképet sugallt: „[Használata] a mindennapi életben is gyakori, bár sokan tartózkodnak használatától, mert csak párttagok között érzik jogosnak, vagy pedig hivatalos megnevezésnek tekintik. Általános megszólító formává való erőszakolt terjesztése nem kívánatos, ha azonban mégis így fejlődik, az sem baj.” (GRÉTSY–KOVALOVSKY 1983: 534–535.) A „viszkis rablót”, AMBRUS ATTILÁt újpesti jégkorongozó csapattársai megmosolyogták, amikor a sztálinista Romániából hazánkba szökve mindenkit elvtársnak szólított. Az újabb keletű *Nyelvművelő kézikönyv* már arról tanúskodik, hogy az *elvtárs* és *elvtársnő* szavak „[a] rendszerváltás óta rohamosan visszaszorultak, szinte el is tűntek a használatból” (GRÉTSY–KEMÉNY 2005: 146–147). E rohamos tekintélyvesztés leginkább emlékezetes hazai előzménye az 1956. október 23-án a Parlament előtt lezajlott tömeggyűlés, amikor NAGY IMRE úgy fordult a tömeghez, hogy „Tisztelt elvtársak!” Mivel a tömeg viharos nem tetszésének adott hangot, a miniszterelnök „Drága magyar véreim és testvéreim!” megszólítással folytatta a beszédét.

Tanulságos az „elvtárs úr” jelzős szerkezet egykori jelentkezése és napjainkban tapasztalható újjászületése is, mindkettő iróniát sugall. Az 1919-es és 1945-ös politikai fordulat után a kevésbé művelt rétegek nyelvi etikettel kapcsolatos tanácsalanságát fejezte ki, így például TORMAY CÉCILE 1919-ről szóló Bujdosó könyv című regényében: „Elvtárs úr – kérdezte tőle egy napszámos ember”¹. Az 1989-es rendszerváltást követően a kádárista hagyományok vélt továbbélését fejezi ki a sajtó és a blogok nyelvében helyesírási változatos alakokkal: „illetékes elvtárs úr”², „tisztelt szerkesztő (ny)elvtárs-úr”³, „GERGÉNYI (elvtárs)úr”⁴, „volt KISZ titkár elvtárs/úr”⁵, „elvtárs(úr)”⁶, „a tanácselnök polgármester elvtárs úr”⁷ stb.

Az *elvtárs* távol-keleti megfelelője szintén érdekes karriert futott be. A Kína-központú kultúrkörben (Korea, Japán, Vietnam) ezt a fogalmat a távol-kelet latinján, azaz kínaiul nevezik meg: a kínai *tongzhi* koreai kiejtéssel *dongdcsi*, japánul *dōshi*, vietnamiul *đong chi* hangalakban él. A két szótagmorféma jelentése: 'azonos, közös + gondolat, szándék'. Ezt a szót Kínában, mozgalmi értelemben – lehetséges, hogy Japán mintára – SZUN JAT-SZEN, a „kínai forradalom atyja” használta először a XX. század elején. Észak-Koreában, ahol a személyi kultusz végletes formája valósult meg, az 'elvtárs' szónak – a világon egyedülálló módon – két változata alakult ki: a már említett *dongdcsi* és a még nem említett *dongmu*. Ez a nyelvi gyakorlat a koreai nyelvi fejlődés szerves vonulatába illeszkedik, ugyanis a konfucianus etikettet igen szigorúan betartó kultúrkörben a tiszteletesség fokának megfelelően bonyolult szinonimarendszer alakult ki, s a helyes nyelvi viselkedés előírta a rokonértelmű szavak közötti **kötelező** választást. Ez azt jelenti, hogy az idősebb vagy magasabb rangú személy nem *eszik*, hanem *étket vesz magához*, nem *meghal*, hanem *megettér őseihez*, nem *otthon van*, hanem a *hajlékában tartózkodik*, nem *éves*, hanem *esztendő* stb. Ahogyan más nyelvekben is, mindig az idegen eredetű szó a választékosabb, tiszteletteljesebb; következésképpen a kínai eredetű *dongdcsi* a magasabb rangú, idősebb elvtársak megszólítása, míg az egyenlő vagy alacsonyabb beosztásúakat és a hasonló vagy fiatalabb életkorúakat a régebbi, nem idegen eredetűnek vélt koreai *dongmu* szóval **kell** illetni. A külföldi ösztöndíjasok tréfából időnként *dongdcsi*-nak szólították egymást, ha ezt koreai diák meghallotta, ingerülten magyarázta, hogy körükben csak a *dongmu* az illendő forma (MÁRTONFI 1971: 179). Koreában tehát, az egyenlőséget hirdető kommunista elvekkel nehezen összeegyeztethetően, az *elvtárs* szó is igazolja Orwell meglátását: mindenki egyenlő, de vannak, akik egyenlőbbek. KIM IR SZEN-re vagy KIM DZSONGIL-re vonatkoztatva a *dongmu* szó használata felségsértéssel egyenértékű. A *dongmu* eredeti jelentése – a *tovaris*-hoz hasonlóan – 'barát', s ez szintén igen régi szó, míg a *dongdcsi* a marxizmussal való megismerkedés termékeként létrejött neologizmus. Újabb időkben felfigyeltek arra, hogy a *dongdcsi* szó használata az észak-koreai médiában érzékeny mutatója annak, hogy egyes észak-koreai káderek milyen helyet foglalnak el éppen a párt- és állami hierarchiában; a 2004 júniusa és 2005 decembere közötti időszakban negyvenen voltak, akiknek minden médiabeli említéskor hivatalból kijárt a *dongdcsi* titulus. Ez a

privilegium azt jelenti többek között, hogy a felvonulások alkalmából ők ott lehetnek a dísztribünön. Más elvtársak neve után csak a beosztást nevezik meg (KIM ILNAM belügyminiszterhelyettes), de ha KIM DZSONGIL társaságában vesznek részt valamilyen hivatalos látogatáson, akkor ők is jogosultak a *dongdzsis*agra (KIM ILNAM *dongdzsi*, belügyminiszterhelyettes),⁸ a meglátogatott üzem, kolhoz vagy katonai egység vezetője viszont csak *dongmu*. Idézet az északi pártlap, a Rodong Sinmun 2001. április 20-i számából az első oldalon: „A nagy vezető, **KIM DZSONGIL *dongdzsi*** meglátogatta a KIM SZÜNGHVAN *dongmu* által vezetett halgazdaságot KIM GUKTHE *dongdzsi*, a Koreai Munkapárt KB titkára és a KB alosztályvezetője, RI JONGCSHOL *dongdzsi* társaságában.” (Saját fordításom O. G.) KIM DZSONGIL neve az eredetiben is ki van emelve és a továbbiakban minden egyes előforduláskor; a 20 mondatot tartalmazó hírben összesen 17-szer. Dél-koreai honlapon jelent meg egy érdekes híradás arról, hogy 2002. július 30-án az észak-koreai külügyminiszter az ASEAN-országok külügyminisztereinek tanácskozására érkezvén a repülőtér kijáratánál láthatóan megsértődött azon, hogy valaki a *dongmu* szót kiáltotta feléje és azt mormolta maga elé: „*Dongmu*... Miféle *dongmu*?!” Szemmel láthatóan irritálta az alacsonyabb rangúaknak járó megszólítás. Később kiderült, hogy egy fotóriporter szólta hozzá angolul („Don’t move!”), mert le akarta őt fényképezni, mielőtt autóba száll.⁹ Dél-Koreában mind a *dongdzsi*, mind a *dongmu* tabu, azaz olyan erős észak-koreai konnotációval rendelkeznek, hogy használatuk stigmatikussá vált (a szótárakban ugyan benne vannak, de az élőbeszédből eltűntek). Egy észak-koreai diverzáncsoport azon bukott le a 70-es években, hogy az útirányt kérdezgetve a *dongmu* szóval fordultak a dél-koreai parasztokhoz, akik rohantak a rendőrségre feljelentést tenni. A szó tehát megindult a névmássá válás útján, ahogy ez nálunk is megtörtént az 50-es években. O SZANGVON dél-koreai írónak a koreai háború idején játszódó Haladék című elbeszélésében az észak-koreai kihallgató tiszték még az elfogott dél-koreai katonához is ezzel a szóval fordulnak. Amikor kihirdetik a fogoly halálos ítéletét, így kérdezik: „Eltárs, van valami kifogása a nép ítéletével szemben?” (OSVÁTH 2006: 104). Egy dél-koreai nyelvész kifogásolja a koreai múltban gyökerező, következésképpen értékes örökségnek tartott *dongmu* mellőzését és felcserélését a sino-koreai *cshingu* ’barát’ szóval, mondván, hogy a *dongmu* sokkal bensőségebb hangulatú, utótagként számos összetételben szerepel, s azokban nem stigmatikus a használata: *okke-dongmu* ’jóbarát’, ’kebelbarát’ (tkp. váll + barát), *kil-dongmu* ’útitárs’, *mal-dongmu* ’beszélgetőtárs’ (LEE 2006: 19).

CSERESNYÉSI (1999: 144) említi, hogy az ’elvtárs’, a *tongzhi* a mai kínai szlengben ’homoszexuális egyén’ mellékjelentést kapott: *nü-tongzhi* ’leszbikus nő’, *nan-tongzhi* ’homoszexuális férfi’, *tongzhi-ai* ’homoerotikus szerelem’. Internetről szerzett adataim szerint a *tongzhi* eme mellékjelentése 1989-ben Hongkongban jelentkezett első ízben mint eufemizmus (!) a meleg filmek fesztiválján¹⁰, s a terminus meleg aktivisták által történő kiválasztásának oka a szó „forradalmi konnotációja” volt. Ezt igazolja egy másik internetes vélemény is, amely szerint SZUN JAT-SZEN utolsó szavai vezettek a *tongzhi* átértelmezéséhez: „Eltársak! A forradalom még nem győzött!”, azaz – a meleg aktivisták értelmezésében – a másság még nem kapta meg az őt megillető jogokat a többségi társadalomtól. Hozzáteszi még, hogy a *tongzhi* azért is szerencsés választás, mert a *tong-* előtag megegyezik a *tongxinglian* (azonos + szex + szerelem) ’homoszexuálitás’ szó előtagjával¹¹. A korábbi *tongxinglian* – a meleg aktivisták értelmezésében – kriminalisztikai és patológiai terminológiaként negatív konnotációval terhelődött, s a meleg közösségnek egy olyan új önelnevezést kellett választania, amely önbecsülésüket és emberi méltóságukat ki tudja fejezni (SUN–FARRER–CHOI: 2006: 12). A *tongzhi* e mellékjelentése később elterjedt Tajvanon, s a 90-es évek második felében már a „népi” Kínában is. A *tongzhi* vitalitását mutatja, hogy kínaiak és nem kínaiak angol szövegeiben jövevényszóként is felbukkan mint a meleg szervezetek hivatalos meg- és önelnevezése az ilyen és ehhez hasonló szókapcsolatokban: *tongzhi culture*, *tongzhi literature*, *tongzhi club*, *Taiwan Tongzhi Hotline*, *tongzhi bar*, *non-tongzhi bar*, *women tongzhi*, *men tongzhi*, a kedvezményekre jogosító *tongzhi card* stb. A City University of New York által megalapított kutatóintézet neve: *The Institut for Tongzhi Studies* (ITS); célja a kínai közösségek melegekkel kapcsolatos előítéleteinek vizsgálata¹². A kínai többségi társadalom szóhasználatában a *tongzhi* eme mellékjelentése kezd pejoratívvá válni, hasonlóan a magyar beszélőközösségben úgyszintén eufemisztikusnak vagy „politikailag korrektnek” szánt *meleg* és *roma* szavakhoz. Ugyanakkor a kommunista ’elvtárs’ pozíciója is gyengül: a KNK gazdasági és politikai liberalizációjával párhuzamosan fokozatosan visszanyeri jogait a *xiensheng* ’úr’, a *taitai* ’kisasszony’ stb.

IRODALOMJEGYZÉK

- A magyar nyelv értelmező szótára* (1967). Akadémiai Kiadó: Budapest.
- ARANY JÁNOS (1973): *Összes költeményei I.* Szépirodalmi Könyvkiadó: Budapest.
- BÁRCZI GÉZA (1991): *Magyar szófejtő szótár.* Trezor Kiadó: Budapest. Az első kiadás (Egyetemi Nyomda, Budapest, 1941.) hasonmás kiadása.
- BARHUDAROV, SZ. G. (1971): *Kratkij etymologicseskij szlovar russzkovo jazika.* Proszvescsenyije: Moszkva.
- BENKŐ LORÁND szerk. (1967): *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára I.* Akadémiai Kiadó: Budapest.
- CSERESNYÉSI LÁSZLÓ (1999): Esszé a szlengről. In: FENYVESI ANNA–KIS TAMÁS–VÁRNAI JUDIT SZILVIA: *Mi a szleng?* Kossuth Egyetemi Kiadó: Debrecen. 141–156.
- GRÉTSY LÁSZLÓ–KOVALOVSKY MIKLÓS (1983): *Nyelvművelő Kézikönyv.* Akadémiai Kiadó: Budapest.
- JUHÁSZ JÓZSEF et al. szerk. (1972): *Magyar Értelmező Kéziszótár.* Akadémiai Kiadó: Budapest.
- KUZYNECOV, SZ. A. szerk. (1998): *Bolsoj tolkovij szlovar russzkovo jazika.* Norint: Szentpétervár.
- LEE KYU-BONG (2006): Tongmu-rul chatko siphta [Keresem a tongmu szót]. In: *Hangul szeszosik.* 2006. május 5. Szöul. 19. old.
- KOSSUTH LAJOS (2002): *Összes munkái.* Arcanum Adatbázis Kft.: Budapest.
- MÁRTONFI FERENC (1972): A tiszteletiség kifejezési formáiról a kelet- és délkelet-ázsiai nyelvekben. A koreai verbum finitum szociolingvisztikai vonatkozásai. In: TELEGDI ZSIGMOND–SZÉPE GYÖRGY (szerk.) *Általános Nyelvészeti Tanulmányok VIII.* 159–180.
- MOKIJENKO, V. M.–NYIKITYINA, T. G. (2000): *Bolsoj szlovar russzkovo zsargona.* Norint: Szentpétervár.
- OSVÁTH GÁBOR (2004): Orosz nyelvi elemek a mai magyar sajtónyelvben. BAKONYI ISTVÁN–NÁDAI JULIANNA (szerk.): *A többnyelvű Európa.* Széchenyi István Egyetem Idegen Nyelvi és Kommunikációs Tanszék: Győr, 2004. 324–330.
- OSVÁTH GÁBOR szerk. (2006): *A tigris intelme. Koreai elbeszélések.* Terebess Kiadó: Budapest.
- OSVÁTH GÁBOR (2007): Kultúráközi kommunikációs dolgozatok és felmérések tanulságai. In: MAJOROS PÁL szerk. *BGF Tudományos Évkönyv 2006.* Budapesti Gazdasági Főiskola: Budapest.
- PÉTER MIHÁLY (2005): *Nyelv, stílus, költői beszéd.* Tinta Könyvkiadó: Budapest.
- PAPP FERENC (1979): *Könyv az orosz nyelvről.* Gondolat: Budapest.
- SUN ZHONGXIN–FARRER, JAMES–CHOI, KYUNG-HEE (2006): Sexual Identity Among Men Who Have Sex with Men in Shanghai. *China Perspectives.* No. 64, April 2006. 8–22.
- ZÁICZ GÁBOR főszerk. (2006): *Etimológiai szótár. Magyar szavak és toldalékok eredete.* Tinta Könyvkiadó: Budapest.

Internetes források

- 1 <http://www.mariaorszaga.hu/index.php?menu=bovebben> (07.01.26.)
- 2 <http://matrahegy.hu/vendegkonyv/velemeney.php?melyik=18> (07.01.26.)
- 3 <http://www.zetna.org/zek/konyvek/117/bozsik/p54.html> (07.01.26.)
- 4 <http://n-t.freeblog.hu/archives/2006/10/> (07.01.26.)
- 5 <http://www.szinesbulvarlap.hu/index.php??forma> (07.01.26.)
- 6 <http://www.domsodiblog.hu/index.php?id=109> (07.01.26.)
- 7 <http://index.hu/gazdasag/magyar/bdny060727/> (07.01.26.)
- 8 <http://www.xignite.com/xWorldNews.aspx?articleid=KPF200601133556001> (07.01.27.)
- 9 <http://www.law.-limes.com/technote/read.cgi?board=opinion> (07.01.29.)
- 10 <http://www.tongzhistudies.org/about/aboutTongzhi.htm> (07.01.22.)
- 11 http://towleroad.typeped.comtowleroad/2005/08/pink_is_the_new.html (07.01.22.)
- 12 <http://www.tongzhistudies.org> (07.01.22.)